

Kerst 2022

Ja, hoe gaat dat met dingen waarin mensen niet langer geloven, zoals paardentraction, zeilschepen, stoommachines en oude fruitrassen? Het verdwijnt uit het dagelijkse leven en hoogstens af en toe een beetje herinnering in een vlag van nostalgie.

Ook met het geloof gaat dit zo. De goden van de Egyptenaren, de Kelten en hunebedbouwers in vroegere tijden met overtuiging vereerd, verdwijnen. Hun heiligdommen staan er nog maar de namen van hun goden zijn vergeten.

Zó ook met de oude fruitrassen waarvan men de naam en de boom niet meer bij elkaar kan brengen, verdwenen in de mist der geschiedenis.

Uitzondering zijn de Griekse goden, zij hebben voor zichzelf onsterfelijkheid geregeld. Hun namen zijn nog bekend, échter er zijn geen spelen of plengoffers meer. Werkeloos en troosteloos kijken zij toe vanaf de hoogste berg van Griekenland, de Olympus. Soms gebeurt er nog wat, een natuurwonder, zaligverklaring of een heilige benoemd in de Rooms-Katholieke kerk, noemde men deze Grieks goddelijke ingreep onmiddellijk.

In gesprek met elkaar ontstond bij de goden het idee om toch nog eens de christelijke waarden te testen.

Wie zou dat deze test moeten uitvoeren en op zich kunnen nemen?

Eigenlijk had Pan (god van de wilde natuur) mee ontmoeten. Helaas Pan was de enige overleden god en dus verhinderd door de dood. Er bleek één geschikte kandidaat, te weten Demeter godin van de landbouw. En daar is ook Hera godin van de peren en de vrouw en zus van oppergod Zeus. Een echte 'First Lady van de goden', zij durfde wel om deze uitdaging samen met Demeter aan te gaan.

Hera

Demeter

Wanneer en waar kan deze test worden uitgevoerd, vroegen de goden zich af. Demeter zei: 'het Oldambt'. Daar is een plaatsje waarvan men schrijft: *"De Eexta is bekend door zachtheid en stilzwygendheid. Zy zyn er over 't algemeen eerlyk en godsdienstig. Verder leven zy er matig, ook zyn zy er zuinig en arbeidzaam."*

Modelburgers zijn het, die inwoners van Eexta. Schoolmeester Zelling lijkt in ieder geval erg over Eexta te spreken, toen hij dit in 1828 opschreef. Demeter zei: 'ik heb met hele oude steenperen gesproken en die beweren dat er in Eexta een revolutie in de landbouw in de maak is'.

Het beraad duurde voort want onsterfelijke goden hebben veel tijd en kijken niet op een jaartje meer of minder. Maar op een kerstavond verkleedden de dames godinnen zich en na lang en goed Gronings te hebben geoefend gingen ze op weg.

Ze verschenen op de landweg in Eexta deden de deur van een boerderij open en riepen: 'volek'. Er werd geroepen: 'vot weden'. Ook grote honden werden op hen afgestuurd die echter direct aan de goddelijke voeten van Demeter en Hera gingen liggen. Binnen gelaten werden ze nergens. Ze gingen van boerderij naar boerderij. Tenslotte aan het eind van een weg stond een boerderij nog veel kleiner dan de rest.

Demeter ging voor en riep: 'volek'! Een jonge kerel opende de deur en riep: 'wat most'. Hera vroeg om 'ein stukkie stoetie of wat woater'. Tot hun verrassing zei deze jongeman, Ubbo genaamd: 'kom maor, veul is der nait wat peren en roggebrood'. De heldere blauwe ogen van de godin richtte zich bij binnenkomst op Teltje, de vrouw van Ubbo. Teltje vertelde alles over de boerderij in Duitsland waar zij was opgegroeid. Zoals de verschillende opvattingen in het christelijk geloof. Zij was katholiek opgevoed en Ubbo is protestants groot geworden.

Omgekleed voor de expeditie

De godinnen zagen dit niet als een probleem, die hadden zo hun eigen opvattingen over God. Verder vertelde Teltje over de peren van haar grootvader. Hiermee had Teltje de volle aandacht en verwondering van Hera. Demeter had vooral aandacht voor Ubbo toen hij begon te vertellen dat de landbouw moest worden hervormd. Plotseling krijste een kind in de wieg en tegelijk gingen de geit en de kippen te keer. De dieren voelden wie daar in de keuterboerderij zaten. Het kindje werd door Teltje aan de borst gelegd. Ubbo vertelde ondertussen over de kerst die het nu was, over de kou en géén feestelijkheden met de geboorte van de concurrentie van de Griekse goden. Ook over alle armoede waarin zij leefde en de honger die zij leden. Dat keuterboeren hard werkten en niks overhielden terwijl de herenboeren te veel hebben.

Demeter keek en opende haar mond maar Hera schudde haar hoofd. Demeter wilde toch iets zeggen. Zij vroeg wat moet er nu van dat kind worden nu jullie zo arm zijn? Hoe heet jullie kindje? Derk Roelof is zijn naam, antwoordde Ubbo. Teltje stond op en gaf het kind aan Ubbo.

Zij riep: 'hij zal ein grote boer worden'!

De godinnen keken elkaar aan. Hera ging naar buiten en riep: 'O Días chreiázetai ti voíttheiá sou, káne káti'. (Zeus je hulp is nodig doe eens wat!)

Ubbo schrok van het tumult en pakte Hera vast. Wost niat goud wichie, vroeg hij. De goud gelokte godin lachte en sprak de gevleugelde woorden: 'het zal nooit meer zo zijn als het was'.

Toen Ubbo Tetje en de godinnen de deur achter zich dicht deden werd er geklopt. Er stond een grote mand met spijs en drank voor de deur. Nadat het door Ubbo en Teltje naar binnen was gedragen stak er een vreselijke storm met veel onweer op. Het stond zelfs in Amsterdam in de krant. Het boerderijtje schudde op al zijn grondvesten en het leek even dat het dak eraf zou vliegen. Kerstavond werd onvergetelijk, maar er was hoop door het bezoek van de godinnen samen met de mand etenswaren en daarom werd er gezongen. Plotseling verdwenen de godinnen in de nacht. Ubbo en Teltje vertelden nog vaak over de twee vreemde vrouwen van Kerstavond.

Op nieuwsjaardag sneeuwde het. Na nieuwjaar kwam de postbode. Hij riep: 'een telegram voor jou, Mansholt'.

In de Telegram stond: Ubbo kom met vrouw en kind naar Tolum. De boerderij moet gerepareerd worden door de storm van Kerstavond. Je kunt er wonen.

Je oom

En jazeker, Derk Roelof Mansholt is een grote boer geworden en wat te denken van zijn kleinzoon een zekere Sicco!

Wat de goden van hun actie vinden zullen we niet weten. Maar een reden tot vreugde over de appels en de peren was er toen niet en nu zeker niet.

Tammo Katuin

Plezierige Kerst